

Kultuuriministeerium
min@kul.ee

Teie 17.04.2025

Meie 21.05.2025

nr 1-11/467-1, KUM/23-
0728/-4K
nr 8-2/3548

**Meediateenuste seaduse, kriminaalmenetluse
seadustiku ja
tsiviilkohtumenetluse seadustiku muutmise
seaduse eelnõu kooskõlastamine**

Austatud minister

Justiits- ja Digiministeeriumile on kooskõlastamiseks saadetud meediateenuste seaduse (MeeTS), kriminaalmenetluse seadustiku (KrMS) ja tsiviilkohtumenetluse seadustiku (TsMS) muutmise seaduse eelnõu. Justiits- ja Digiministeerium kooskõlastab eelnõu järgmiste märkustega.

- Üldine märkus** – eelnõus on nii Euroopa Liidu õiguse rakendamist taotlevad sätted kui ka riigisisese vajadusest lähtuv regulatsioon. Juhime tähelepanu, et „Ametniku Euroopa Liidu käsiraamatu”¹ (lk-d 85–86) kohaselt tuleb Euroopa Liidu õigust rakendava eelnõu koostamisel lähtuda üldisest põhimõttest, et sellesse ei kavandata Euroopa Liidu õigusakti rakendamisega mitteseotud regulatsiooni. Muude küsimuste lisamine eelnõusse võib takistada eelnõu sujuvat menetlemist, mis omakorda võib tekitada ajakaotust liidu õigusakti tähtaegsel rakendamisel ning viia rikkumismenetluseni. Kui eelnõu koostajad peavad siiski vajalikuks nii Euroopa Liidu õiguse kui ka siseriikliku õiguse aspektide ühes eelnõus koos käsitlemist, tuleks arvestada ülalkirjeldatud riskidega.
- Eelnõu § 1 p 12** – kavandatava sätte kohaselt tuleb avalikustada ka toimetaja nimi. Seletuskirjast ei nähtu, et toimetaja nime avalikustamise kohustus tuleneb otseselt määrusest, vaid pigem on tegemist meetmega, mille riik on valinud mõne määruses ette nähtud nõude tagamiseks. Juhime tähelepanu, et igasugust isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist käsitatakse eraelu puutumatuse (Eesti Vabariigi põhiseaduse (PS) § 26) riivena. PS § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas põhiseadusega. See tähendab, et niisugune piirang peab olema kooskõlas ka PS § 3 esimese lausega, mille kohaselt teostatakse riigivõimu üksnes põhiseaduse ja sellega kooskõlas olevate seaduste alusel. Sättes väljendatud üldise seadusereservatsiooni põhimõtte järgi peab põhiõigusi puudutavates küsimustes kõik olulised otsused langetama seadusandja. See tähendab, et isikuandmete töötlemine peab olema reguleeritud seadusega. Elkõige peab seaduse tasandil määratlema isikuandmete töötlemise olukorrad ja eesmärgid ning töödeldavate isikuandmete koosseisu vähemalt isikuandmete kategooriate täpsusega.

Eelnevast tulenevalt tuleb seaduses ette näha, millisel eesmärgil toimetaja nimi avalikustatakse.

- Eelnõu § 1 p 26** – korrakaitse seaduse (KorS) §-s 54 on defineeritud avaliku koha mõiste. Avalik koht on määratlemata isikute ringile kasutamiseks antud või määratlemata isikute

¹ Kättesaadav: https://www.justdigi.ee/sites/default/files/documents/2022-02/ametniku_euroopa_liidu_kasiraamat.pdf

kasutuses oleva maa-ala, ehitis, ruum või selle osa, samuti ühissõiduk. Kui eelnõu § 1 p-ga 26 seadusesse lisatavas sättes peetakse samuti silmas avalikku kohta, palume õigusnormide kooskõla ja õigusseaduse huvides kasutada ka eelnõus korraldusseaduses sätestatud avaliku koha mõistet.

4. **Eelnõu § 1 p 28** – seletuskirja kohaselt on eelnõuga MeeTS § 53¹ tehtavate muudatuste eesmärk laiendada kehtiva õigusega audiovisuaalsete teenuste osutajatele suunatud sätteid (MeeTS § 53¹ lg-d 1–8) ka raadioteenuse osutajatele, et tagada Eesti meediaturul kõigi turuosaliste võrdne kohtlemine ning tele- ja raadioturul aus konkurents. Kehtiva seadusega antakse Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametile (TTJA) õigus teha ettekirjutus Euroopa Liidu liikmesriigi jurisdiktsiooni alla kuuluva audiovisuaalmeedia teenuse osutaja teenuse või piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooniga ühinenud riigi jurisdiktsiooni alla kuuluva televisiooniteenuse osutaja teenuse taasedastajale. Eelnõuga antakse aga TTJA-le õigus teha ettekirjutus muu riigi jurisdiktsiooni alla kuuluvale või muus riigis tegevusloa saanud teenuse osutajale. Palume selgitada, kuidas toimub ettekirjutuse tegemine raadioteenuse osutajale, kes ei allu Eesti jurisdiktsioonile.

Lisaks on eelnõus sätteid, mis kordavad haldusmenetluse seaduses (HMS) sätestatud. Nii langeb eelnõuga seadusesse lisatava § 53¹ lg-s 12 toodud kohustus kokku HMS §-s 40 toodud ärakuulamisnõudega. Ka nõue, et ettekirjutuses toodu peab olema põhjendatud, objektiivselt vajalik ja mittediskrimineeriv (§ 53¹ lg 11 viimane lause), vastab haldusmenetluses valitsevatele nõuetele põhjendada haldusakte, teostada kaalutusõigust õiguspäraselt tagades proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise järgimine. Palume selgitada, miks sätete kordamine eriseaduses vajalik on.

Juhime ka tähelepanu, et eelnõu § 1 p-ga 28 seadusesse lisatava § 53¹ lg 9 sõnastus ei ole selge ja üheselt mõistetav. Säte kohustab TTJA-d esitama tõendeid, et leida asjakohane lahendus, kuid selgusetuks jääb, mille kohta tõendeid esitada tuleb. Palume eelnõu sõnastust täpsustada. Ebaselge on ka lauseosa, mis käsitleb raadioteenuse osutaja tegutsemist Eesti meediateenuste turul ilmse eesmärgiga hoiduda kõrvale Eestis kehtiva seaduse nõuetest. Kuidas tehakse kindlaks selline “ilmne eesmärk”? Kuna säte näeb ette, et lisaks ilmsele eesmärgile nõuetest kõrvale hoida, peab esinema ka nõuete rikkumine ise (“... ega järgi neid nõudeid”), tekib küsimus, miks on vajalik nõuete eiramisele lisaks ka “ilmse eesmärgi” tuvastamine.

5. **Eelnõu § 1 p 31** – kõnealuse sätte kohaselt on TTJA-l õigus nõuda Euroopa meediavabaduse määruise artikli 7 lõikes 4 nimetatud isikutelt teavet ja andmeid Euroopa meediavabaduse määruise 3. peatükis toodud ülesannete täitmiseks. Seletuskirja kohaselt tuleneb vastav õigus küll otsekohalduvana Euroopa meediavabaduse määruisest, aga õigusseaduse huvides sätestatakse see ka MeeTS-is. Justiits- ja Digiministeerium juhib tähelepanu, et määruise norme riigisisisesse õigusesse ümber ei kirjutata. Palume eelnõu täpsustada.
6. **Eelnõu § 2** – KrMS-is on plaanis muuta kogu ametiprivileegidega seondud regulatsioon ja selleks on eelnõu juba väljatöötamisel. Pakutava KrMS muudatuse peaks soovitatavalt samas tegema, kuna vastavate paragrahvide sisu ja jaotus KrMS-s muutub tuntavalt ja praegu muudatust tehes tuleks vastavat sätet (KrMS § 72 lg 2¹) üsna pea uuesti muuta/ümber paigutada. Sisuliselt oleks ilmselt määruise sõnastuse mõttega paremini kooskõlas (ja samas ei venitaks ka privileegi ülemäära laiaks) väljend “püsivas lähedases suhtes”. “Regulaarne eraeluline suhe”, mis seal praegu kirjas on, tähendaks sisuliselt igasugust korrapärast või korduvat suhtlemist, mitte tingimata ühist majapidamist ja lähisuhet, millest räägib meediavabaduse määruise põhjenduspunkt 20. See tähendaks privileegi mõõdukas laiendamist, mis tõenäoliselt hakkaks tõhusat kriminaalmenetlust põhjendamatult takistama.

Kuivõrd eelnõu § 3 kohane TsMS-i muudatus on KrMS-i muudatusega analoogne, palume ka selle muudatuse juures arvestada ülaltoodud märkusega.

7. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisades esitatud eelnõu ja seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.

Vastavalt Vabariigi Valitsuse reglemendi § 6 lõikele 5 palume eelnõu esitada Justiits- ja Digiministeeriumile täiendavaks kooskõlastamiseks pärast praegusel kooskõlastamisel saadud arvamuste läbivaatamist ja vajaduse korral eelnõu parandamist, et enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist kontrollida selle vastavust hea õigusloome ja normitehnika eeskirjale.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister

Lisad:

1. Eelnõu fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega
2. Seletuskirja fail Justiits- ja Digiministeeriumi märkustega

Markus Ühtigi 51914873
Markus.Yhtigi@justdigi.ee

Stella Johanson
Mariko Jõeorg-Jurtšenko
Andreas Kangur
Mari Käbi
Helen Uustalu
Pilleriin Lindsalu